

+

MADDE METNİ :

MADDE 22 : MİRASÇILIKLARI HÜKMEN SABİT OLANLAR

Madde 22 – Veraset ve İntikal Vergisinin ödenmesinden sonra bir malın vergi verenden başka bir şahsa ait olduğu mahkeme kararıyla sabit olur ve ilâmı katileşmesinden sonra bir sene içinde müracaat edilirse fazla alınan vergi, verene iade ve hakiki mükelleften tahsil olunur.

MADDE İLE İLGİLİ GENEL TEBLİĞLER :

Tebliğ No

Bölüm

MADDEYE İLİŞKİN YORUM VE AÇIKLAMALAR :

Uygulamada mirasın bölüşümüne ilişkin ihtilâflar sebebiyle açılan davalara sıkça rastlanılmaktadır. Bu davalara, genellikle kendi kanunî hissesini çeşitli sebeplerle iktisap edememiş mirasçılar taraf olmaktadır. En çok görülen ihtilâf şekli murisin, kanunî mirasçıların kanunen belli edilmiş mahfuz miras haklarına tecavüz hâlidir. Sıkça rastlanmamakla beraber gerçekte hiç hak sahibi olmayan kişilerin de mirasçılık iddiasında bulunduğu durumlar söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla miras davaları genellikle hak sahiplerinin mirastan kendilerine düşen payın iadesine yönelik hak arayışları şeklinde gerçekleşmektedir.

Daha önceki açıklamalarımızdan da hatırlanacağı üzere miras bırakacak olan kişinin bırakacağı tereke üzerinde Medenî Kanunun öngördüğü oranlarda tasarruf yetkisi vardır. Bu tasarruf yetkisi, mirasçıların mahfuz miras oranlarının üzerinde olamamaktadır (bakınız m.2). Ancak kimi zaman vasiyet yoluyla miras bırakan kişinin tasarruf nisabını aşarak kanunî mirasçılar aleyhine mal tevcihlerinde bulunması söz konusu olabilmektedir. İşte bu gibi hâllerde mirasçılar dava yoluna gitmektedirler.

+

+

Bazen mirasçılar, murisin ölümünden çok sonra haberdar olmakta bazen de, mirasın paylaşımı hususunda mirasçılar arasında çıkan ihtilâflar sebebiyle dava yoluna gidilmektedir. İşte bu davalara genel olarak tenkis davaları adı verilir.

Bu gibi nedenlerle açılan davalar, veraset ve intikal vergisi beyan sürelerinden sonra karara bağlanabilmekte ve mallar, gerçek hak sahiplerine beyan sürelerinden sonra intikal edebilmektedir. İşte bu gibi durumlarda mahkeme kararıyla kendilerine ait terekeye kavuşan mirasçıların ilâmın kesinleştiği tarihten itibaren bir sene içinde vergi dairesine müracaat ederek vergilerini ödemelerine imkân tanınmıştır. Daha önce başkası tarafından ödenen veraset ve intikal vergileri de Vergi İdaresince iade edilir.

Veraset ve intikal vergisi müterakki tarife yapısına sahip olduğundan mahkeme ilâmı ile mirasa sahip olan kişi için vergi hesaplanırken, önceden kendisinden vergi alınan şahsın vergisi ise düzeltilir. Bütün bu işlemler yıllar sonra dahi yapılsa, intikalin gerçekleştiği tarihteki oranlar ve istisna tutarları dikkate alınır.

Maliye Bakanlığının konu ile ilgili bir muktezasında şu ifadeler yer almaktadır.

“ İlgide kayıtlı yazınız eki Veraset ve Harçlar Vergi Dairesinin ...gün ve ...sayılı yazısının incelenmesinden 05.02.1994 tarihinde vefat eden ...'nın varisleri tarafından veraset ve intikal vergisi beyannamesinin verildiği, söz konusu beyannamede, beyan edilen değerler üzerinden mirasçılar adına vergi tahakkuk ettirilerek taksitlendirildiği, daha sonra varislerden...ileilgili vergi dairesine başvurarak murisin sağlığında düzenlemiş olduğu vasiyetname çıktığını ve bu vasiyetnamede ...'nun mirasçı sıfatının yok sayıldığı ileri sürülerek adı geçen tarafından dava açıldığı ve davanın devam ettiği belirtilerek adlarına tahakkuk eden verginin mahkemenin sonucuna kadar tecil edilmesi talebinde bulunmaları üzerine defterdarlığınızca da söz konusu verginin tecil edilip edilmeyeceği hususunda tereddüde düşüldüğü anlaşılmıştır.

....

Yazınızda sözü edilen olayda muris ...'nın sağlığında düzenlemiş olduğu vasiyetname gereğince ...'nun mirasçılık sıfatı yok sayıldığından, veraset ve intikal vergisinin mükellefi olup olmayacağı da henüz kesinleşmemiştir.

+

Bu itibarla vasiyetname ile mirasçılık sıfatı ortadan kalkan ...'ya veraset yoluyla herhangi bir mal intikal etmediğinden, vasiyetname ortaya çıkmadan önce mükellefçe verilen veraset ve intikal vergisi beyannamesinde, beyan edilen değerler üzerinden adına salınan verginin 213 sayılı Vergi Usul Kanununun düzeltmeye ilişkin hükümleri uyarınca terkin, tahsil edilmiş ise ilgiliye iadesi gerekir.

Öte yandan mükellef olmadığı anlaşılan ...'ya düşen miras payının diğer mirasçıların paylarına ilavesi suretiyle ikmal tarhiyatın yapılması icabeder.

Ancak, ... vasiyetnamenin iptali için açmış olduğu davayı kazanması hâlinde, adı geçen mirasçılık sıfatını kazandığı tarihten itibaren 4 ay içerisinde veraset ve intikal vergisi beyannamesini vermesi ve olayın Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 22'nci maddesi hükmü de dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir."

Mirasçının davayı kazanmış olması, mirasçılık sıfatının da kazanılmış olduğunu göstermekte ve dava sonucuna göre kendisine düşen mallar ile vergi yükümlüsü olmaktadır. Muktezada mirasçı sıfatını kazanan kişinin 4 ay içinde beyanname vermesi gerektiği belirtilmiş ve daha önceki mirasçıların vermiş olduğu beyannameler üzerine tarh edilen verginin düzeltme hükümlerine göre yeniden tarh edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Görüldüğü gibi mahkeme kararı ile birlikte mirasçı sıfatını kazanan kişinin beyanname verme süresi mahkeme kararının verildiği günü takip eden 4 aydır.

Düzeltilme işlemleri yapılırken murise ait terekeden mirasçı sıfatını kazanan kişiye intikal eden mallar olabileceği gibi borçların da olabileceği unutulmamalıdır. Bu durumda daha önceki mirasçılar tarafından verilen beyannamelerde yer alan borçlardan yeni mirasçıya ait olan kısmı düzeltme esnasında tenzil edilecek ve yeni mirasçı beyanından indirilecektir. Veraseten intikalde maktu istisna tutarı da yeni mirasçı için ayrıca dikkate alınacaktır.

+